
*Ю.О.Омельченко,
аспірант відділу філософських проблем
природознавства та екології Інституту
філософії імені Г.С.Сковороди НАН України*

ПРОБЛЕМА ПЕРЕТВОРЕННЯ ЛЮДСЬКОЇ ПРИРОДИ В ЕПОХУ ІНТЕРНЕТУ «РОЗУМНИХ» РЕЧЕЙ

Людська природа, вмережена в середовище техносфери, зазнає дії цивілізаційного макрозсуву. Глобальні трансформації мають незворотний характер впливу на весь спектр вимірів життєдіяльності людства. Потужні хвилі інновацій, принесених науково-технічною революцією, спричиняють глибинні зміни еволюційних процесів в людині, виміри яких будуть переосмислюватися філософами. Залежність органічного людського тіла від його неорганічного продовження – культури, техніки, освіти, науки, мистецтва, економіки та ін. – в добу *Ni-Tech* і *Ni-Hume* унагальнює проблему природи *Homo Sapiens*'а (див.: *Лук'янець В.С.* Сучасна індустрія наукових знань – фактори формування соціогуманітарної реальності // *Індустрія наукових знань: вплив на соціогуманітарну сферу.* – К., 2015. – С.10–25). Якщо до ХХІ ст. еволюціонувало так зване зовнішнє розширення людини, то сучасні технології починають втручатися в її органічну конституцію. Сучасна людина, оточена безліччю технічних артефактів, буде неодмінно взаємодіяти з навколишнім середовищем через особливий неорганічний медіатор – Інтернет «розумних» речей (скорочено – ІРР).

Актуальність даної статті зумовлена недостатньою розробленістю проблеми перетворення природи людини в добу соціотехнічної системи ІРР. Епоха ІРР, її наслідки і виклики вимагають комплексного дослідження соціогуманітаріями.

На думку соціальних експертів, ІРР стане мегатрендом ХХІ століття і основним рушієм культурних і біосоціальних трансформацій людини, її головним медіатором, який має ресурси для глибинних перетворень людської природи. Поява таких філософсько-антропологічних метафор, як постлюдина, трансллюдина, екзоллюдина, Е-людина, *Homo Sapiens Technicus*, *Homo Mediatuus* тощо, свідчить про насування епохи, яка неминуче продовжуватиме розхитувати

категорію «природа людини» до нових смислових екстремумів і переосмислень. Це буде відбуватися не тільки через виникнення нових філософських течій і напрямів, а й через еволюцію самого об'єкта рефлексії, органічного тіла людини та її зовнішнього розширення.

Яких глибинних змін може зазнати людська природа? Як буде еволюціонувати праксис *Homo Sapiens*'а у такій соціотехнічній системі, як ІРР? Який горизонт можливостей розвитку людства може надати ІРР?

Розгляд дискурсу про людську природу, якою вона була до появи високих технологій, допоможе краще зрозуміти становище людини в техносфері. Проблема людської природи і її місця в світі не є новою. Питання «Хто і що таке людина?» переходило через всі епохи становлення філософської думки і було для філософів чи не найважливішим.

В історії західної філософської думки спробами визначити межі людини почали займатися філософи древньої Греції. Сократ першим повернув вектор філософської рефлексії з навколишнього світу на саму людину, використавши заклик Дельфійського храму «Пізнай самого себе!». Це було пробудження філософського інтересу до внутрішнього світу людини, її моральних характеристик. Платон розумів під сутністю людини поєднання безсмертної душі, як уособлення світу божественного й ідеального, з тілом, яке уособлювало мінливий світ матерії. Водночас Арістотель розглядав людину, як політичну істоту: якщо мешканець полісу покидає його межі, він перетворюється або на тварину, або на божество [1, 378]. Більшість древньогрецьких філософів до фундаментальних особливостей людини відносили, передусім, уміння мислити, гармонічний зв'язок з природою або богами та соціальність.

Середньовічна філософія, спираючись на християнське вчення, на перший план висувала релігійно-моральні проблеми людини та її відносини з Богом. Важливим кроком в еволюції філософської рефлексії над людиною стала поява поняття «особистість» (від лат. – *persona*), яке запровадив Августин Аврелій. На його думку, Бог є особистістю, а людина, створена за його образом і подобою, також є *persona*. За Фомаю Аквінським, людина є єдність душі й тіла, вона займає найвище положення в ієрархії матеріальних форм. Суттєвими складовими її є воля, інтелект і пам'ять, з допомогою яких вдосконалюється безсмертна душа для єднання з Богом.

Перехід від теоцентризму до антропоцентризму був основною рисою філософії Відродження. Представники цієї епохи почали секуляризувати філософське вчення, позбавляючись від влади церковних догматів. Ідеї Ренесансу були просякнуті духом гуманізму: в центрі світу стоїть людина, вона є самодостатньою, володіє свободою волі і є творцем власної долі.

«Мислю, отже існую» – чи не найвідоміший філософський вислів епохи Нового часу. Насамперед у мисленні убачав Р.Декарт єдиний достовірний доказ людського існування. В системі цього французького філософа виділяється антропологічний дуалізм душі й тіла, які є різноякісними субстанціями. Тіло є певною мірою машиною, яка керується душею, – такі механістичні погляди будуть згодом розвинуті просвітниками, зокрема Ж.Ламетрі в його праці «Людина-Машина». Загалом філософія Нового часу концентрувала увагу на всезагальній природі людини, її універсальності та соціальної сутності.

І.Кант стоїть на засадах антропологічного дуалізму, але, на відміну від Р.Декарта, його дуалізм – це належність людини, з одного боку, до природної необхідності, з іншого – до моральної свободи і абсолютних цінностей. Як складова світу чуттєвих явищ, людина підпорядкована необхідності, а як носій духовності – вона вільна. Головна роль у філософській антропології І.Канта належить проблемам етики й моралі людини. Антропологічні погляди Гегеля ґрунтуються на раціоналізмі, згідно з яким принциповою відмінністю людини від тварини є здатність мислити. Гегель розглядає людину як суб'єкта духовної діяльності й носія духу та розуму, представники класичної німецької філософії – як суб'єкта духовної діяльності, який створює світ культури і є носієм ідеального засновку, духу, розуму.

К.Маркс розуміє людину як похідну від суспільства, як продукт суспільно-практичної діяльності; її сутністю є сукупність усіх суспільних відносин. Марксизм обґрунтовував принципову незавершеність людини, яка відкрита світові й постійно змінюється.

На початку ХХ ст. філософія зазнає своєрідного антропологічного повороту, проблематика людської природи стає невід'ємною частиною лівової частки філософських течій і напрямів. В цей час з'являється багато нових концепцій людини, які умовно можна об'єднати в три групи.

Перша група містить біологізаторські концепції, які ґрунтуються на уявленнях про людину як істоту природну, життя й поведінка якої зумовлені біологічними факторами. Сюди можна віднести такі філософські напрями: психологізм, натуралізм, волонтаризм, натуралістичний дуалізм. Друга група об'єднує соціологізаторські концепції, в яких природно-біологічні фактори людського існування відводяться на периферію. Вважається, що біологічне в людині є тільки передумовою соціального життя і не має повного контролю над поведінкою, інтелектом, творчістю та ін. До таких концепцій належать соціологізм, панлогізм та соціологічний дуалізм. Остання група концепцій – спіритуалізм, який убачає основи сутності людини в її внутрішньому духовному світі (здатність до екзистенціального вибору, наявність свободи волі, безкорисливий пошук істини, глибинне самоусвідомлення тощо). Тут на першому місці – індивідуальне «Я», яке є стрижнем особистості. До цієї групи належать суб'єктивний антропологізм, релігійний антропологізм, спіритуалістичний дуалізм.

Взаємодія людини і техніки зайняла одне з центральних місць в дискурсі філософської антропології ХХ ст. Далі наведемо думки класиків про людську природу в середовищі техносфери. Це допоможе зрозуміти виклики, які ставить феномени високих технологій перед філософами в ХХІ столітті.

Представник натуралістичного погляду на природу людини, А.Гелен, вважає, що людина є звичайною істотою серед інших тварин, але у неї не вистачає придатних для існування в природних умовах фіксованих інстинктів і відповідної конституції тіла. Через недосконалий набір органічних інструментів для виживання людина змушена виробляти техніку, яка б, насамперед, позбавила її небезпеки. Водночас її виживання забезпечують соціальні інститути, які разом із технікою компенсують редуковані інстинкти. Людина розглядається як істота, у якої мотивацією дій виступають фізіологічні, соціальні, духовні потреби тощо. В такій парадигмі техніка є необхідним продуктом адаптації людини до середовища існування, в тому числі задоволення низки її власних потреб.

К.Ясперс розглядає техніку в двох аспектах: з одного боку, як розширення людських можливостей, з іншого – як небезпеку впасти в залежність від неї [2, 131–135]. За К.Ясперсом, сутність техніки – у звільненні людини від влади природи. Завдяки техніці ми здатні

маніпулювати силами природи задля особистісної реалізації і досягнення власних цілей, в тому числі духовних. Сама по собі техніка є нейтральною, а благом чи злом вона може стати в процесі користування нею. На думку М.Бердяєва, культура неможлива без наявності техніки, розвиток якої впливає на стан самої культури. Російський філософ вирізняє у культурі два елементи: технічний і природно-органічний: якщо перший монополізує владу, то це призводить до переродження культури в те, що відмінне від неї.

Л.Мемфорд вважає, що сутність Homo Sapiens'а полягає перш за все у відкриттях та інтерпретаціях. «...Людина – це насамперед тварина, котра створює розум, конструює й проектує себе; а першочерговий фокус усієї її діяльності – це власна організація, а також соціальна організація, через посередництво якої вона знаходить своє більш повне вираження. Поки людина не зробила чогось стосовно себе, вона змогла б зробити дуже мало стосовно оточуючого її світу» [3, 67]. Л.Мемфорд стурбований впливом машин на людину і висловлює засторогу: «Замість того, щоб активно функціонувати як автономна особистість, людина стане пасивною, зумовленою машиною твариною, яка не має мети і власні функції якої (відповідно до сьогоденної інтерпретації ролі людини палкими прибічниками техніки) переплітатимуться з машиною або будуть обмежені й знаходитимуться під контролем заради користі деперсоналізованих колективних організацій».

Своєрідне бачення техніки як медіатору пропонує М.Маклюен: засоби комунікації, особливо інформаційні медіа, з одного боку, допомагають людині реалізовувати власний творчий потенціал більш якісно, з іншого – вони диктують її поведінку. Медіатори комунального користування (радіо, телебачення, преса тощо) стають технологічним продовженням центральної нервової системи, відтак нав'язуючи людині закони сприйняття [4, 50–59]. Вони визначають структуру знання, регулюють принципи сприйняття простору і в підсумку формують матрицю пізнання, через яку людина змушена комунікувати зі світом.

Історія розвитку теоретичних уявлень про людину засвідчує складність і суперечливість цієї частини філософування. Кожен етап становлення філософського дискурсу додавав власні тлумачення й методи пізнання людини. Водночас важко розглядати її, як автономну істоту, котра може існувати поза суспільством і природою.

Діалектика природного й соціального в людині, топосу свідомості та меж духовної сфери, як показує історія філософії, змушують постійно оновлювати уявлення про людську сутність.

Епоха високих технологій вносить власні корективи до філософської рефлексії над людською природою. Тому розкриття теми нашої статті потребує експлікації низки ключових понять і феноменів. Із них пропонуємо розглянути: «медіатор», «Інтернет», «розумна річ», «Інтернет розумних речей».

Медіатори (англ. media, множина від англ. medium) – буквально перекладаються як «засоби комунікації». Це – сукупність медіумів, до яких можна віднести інформаційні: мова (усна і письмова), радіо, телебачення, преса, пошта й Інтернет. М.Маклюен розширює значення медіа (медіаторів) і трактує його не тільки як засоби комунікації, а й як засоби взаємодії. У ширшому значенні медіа (медіатори) – це посередник у взаємодії людини з навколишнім середовищем, де, окрім інформаційних медіа, представлено біологічні органи (очі, вуха, шкіра тощо) і неорганічне продовження тіла людини, наприклад техніка (від примітивних знарядь праці й одягу до продуктів Високих технологій). Метафізику медіа М.Маклюен розуміє як динамічну взаємодію «фігури» і «фону»: людина спрямовує свою увагу на об'єкт (фігуру), навколо якого виникає поле (фон), яке перебуває поза межами уваги. Фігура або медіум необхідно функціонує через контекст з фоном. Наприклад, сокира як інструмент – в момент обробки дерева для первісної людини стає фігурою, а сокира як зброя – знак розташування в соціальній ієрархії або релігійний символ – фоном.

Інтернет – сучасна соціотехнічна система, медіатор комунального користування, основу якого становлять комп'ютери, програмне забезпечення, бази даних, користувачі, які об'єднані інформаційною мережею й взаємодіють інтерактивно. Філософський інтерес до Інтернету викликаний наявністю особливої онтологічної реальності – кіберпростору, віртуального світу, який постає перед свідомістю й заповнений сховищами інформації, різними презентаціями. В такому просторі люди мають змогу представляти себе «поза» тілесністю й взаємодіяти через текстові або мультимедійні повідомлення. Відсутність обмежень матеріального простору дають змогу користувачеві презентувати себе іншим цілою низкою образів (починаючи від зміненого гендеру, закінчуючи міфічними персонажами). Водночас Інтернет розглядається як метафора глобального мозку, як

накопичувач досвіду людства, як зовнішнє розширення нервової системи людини задля вдосконалення когнітивного й аналітичного функціоналу людини.

«Розумна» річ (від англ. smartthing, або смарт річ) – пристрій або програма, здатна приймати сигнал, обробляти його і/або створювати нові сигнали, продукти або послуги й передавати споживачу, іншій «розумній» речі або людині. «Розумні» речі наділені штучним інтелектом й об'єднані між собою каналами зв'язку в глобальну мережу (наприклад, Інтернет), яка може функціонувати автономно, без втручання людини. Прикладом «розумних» речей можуть бути пошукові системи (наприклад, google.com, yandex.ru), смартфони, планшетні комп'ютери, «розумні» логістичні системи, старт-міста, старт-будинки, старт-автомобілі, «розумна» побутова техніка тощо.

Інтернет «розумних» речей (від англ. Internet of Things, Internet of smart Things) – це соціотехнічна система, представлена синтезом фізичного й інформаційного простору, де взаємодіють автономно люди, розумні речі, транспортна інфраструктура, бази даних, носії енергій, пошукові системи, системи штучного інтелекту тощо. ІРР – глобальний медіатор комунального користування, який опосередковує комунікацію між людиною і середовищем, як інформаційним так і фізичним. Якщо Інтернет є метафорою глобального мозку, то ІРР є метафорою глобального неорганічного організму (синтез носіїв і оброблювачів інформації з представлених у фізичному світі «розумних» речей). Така специфічна мережа функціонує в реальному й кіберпросторах паралельно: інформаційний сигнал необхідно стає подією в матеріальному світі. ІРР надає користувачам специфічні форми взаємодії і є особливим медіатором, «фігурою», яка об'єднує в собі як інформаційну, так і фізичну складову контакту людини з «фоном».

Електронні медіатори на зламі 80-х і 90-х років набрали нової форми – Інтернету, який дав людям змогу оцифрувати й легко ділитися інформацією, надав нових форм і можливостей комунікації, а з появою соціальних мереж у першій декаді XXI століття (facebook.com, vk.com, youtube.com тощо) швидкими темпами змінює і переформатовує практику побутової та професійної комунікації. Друга декада XXI століття відзначається новим витком еволюції засобів комунікації – появою особливого феномену техніки – Інтернету розумних речей. Цей різновид медіаторів є глобальним – до нього мають доступ всі користувачі Інтернету (станом на 2014 р. це – майже

половина населення Землі) [5].

Чим же відрізняється звичайний Інтернет від Інтернету «розумних» речей і що змусило перший перетворитися на останній? З появою пошукових роботів, штибу *google.com*, «розумні» речі об'єднуються в глобальну мережу і починають взаємодіяти з людиною. Згадані інтернет-роботи збирають інформацію (пошукові слова, їх комбінації, час застосування тощо) оброблюють дані, індивідуально підлаштовують під окремого користувача і пропонують список посилань. Це означає, що вибір людини калібрується згідно з алгоритмами роботи пошукової системи. Таким чином користувачам «нав'язується» поведінка під час пошуку інформації в Інтернеті. Це стало першим кроком у становленні соціотехнічної системи ІРР, але не останнім.

Продукти технонауки, наприклад такі побутові «розумні» речі, як смарт-будинки, смарт-автомобілі і смартфони, вивели взаємодію у фізичний світ. Сучасна людина тепер повсякденно зустрічає «розумні» речі вже у фізичному світі. *RoboEarth*, *Rapyuta* – це «Вікіпедія» для роботів, мережеві системи і бази даних, де «розумні» речі, наприклад автомобілі без водія, мають власний сервер з отриманою з фізичного світу інформацією. Бази даних такого типу дозволяють роботам «вчитися» й передавати «досвід» функціонування іншим роботам, що свідчить про набуття технікою особливої автономії. Якщо медіатори ХХ століття диктували поведінку і нав'язували межі сприйняття людині, то в ХХІ ІРР дозволяє техніці мати власну «поведінку», яка формується на основі власних «знань», здобутих з допомогою мережевих систем збирання та обробки інформації для роботів.

Інтернет енергій, Інтернет логістики, канали передання безлічі даних Смартгрід та сервери Бігдата стають складовою генезису ІРР, який розширює горизонт контакту з людиною. Мережа «розумних» речей, в прямому сенсі, вторгається в життєдіяльність людини: до 2020 року у світі буде налічуватися близько 26 мільярдів «розумних» речей [6], а кожен користувач матиме безпосередній контакт із 5-ма тисячами таких пристроїв одночасно. Продукти NBICS-революції, *Mega Science*, *Big Data Science* й транснаціональних технопарків інтегруються в цілісну мережеву структуру, яка має всеохоплювальний вплив на культурні й біологічні виміри людини. Екологія, медицина, освіта, наука, економіка, мистецтво, мова, самовизначення й екзистенційний вибір людини – ось неповний перелік точок дотику ІРР з людською природою. Наразі доволі складно чітко окреслити межі

ІРР через їх постійне розширення.

На зламі ХХ і ХХІ століть людина стала здатною до впровадження інтелектуалізації виробництва. В минулому столітті автоматизоване виробництво не могло функціонувати і розвиватись без зовнішнього втручання – інженери мали, щонайменше, вводити алгоритми функціонування пристроїв. Сучасний стан розвитку техніки вже дає змогу роботам на основі здобутої інформації самостійно розробляти алгоритми функціонування, до певної межі без втручання людини. ІРР стає системою, яка у власній еволюції зменшує втручання людини, а це спричинює появу неорганічного середовища, особливої стихії з широкою палітрою можливостей впливу на людську природу. Завдяки наданій автономії ІРР може «захоплювати» нові топоси людської культури, поєднувати різного типу артефакти в суцільну глобальну мережу, формуючи для людини нове середовище існування. Ми можемо стати свідками становлення Глобального села (англ. GlobalVillage), де «повноправним» сусідом такої форми життя, як людина розумна, стає техносфера ІРР.

Економіст і філософ Д.Ріфкін у праці «The Zero Marginal Cost Society: The internet of things, the collaborative commons, and the eclipse of capitalism» описує суспільство, де сучасні технології з провідною роллю ІРР повністю переформатують функціонування економіки. Американський мислитель вважає, що в майбутньому якісно зменшиться собівартість товарів і енергії, а приватне володіння набиратиме форми доступу (за принципом Інтернету, де інформацією не стільки володіють, скільки мають до неї доступ) [7, 180]. В епоху ІРР зменшуватимуться тривалість робочого тижня, кількість робітників на виробництвах і попит на «чорнову» роботу. Зростатиме попит на креативний клас: інженерів, науковців, митців, журналістів, філософів, блогерів, PR-технологів та підприємців, тобто тих, хто здатен створювати. Побутова складова життєдіяльності рядового члена суспільства займатиме менше часу: «розумна» побутова техніка, можливість замовляти товари й послуги через Інтернет, топологічність робочого місця створюють, порівняно з соціальною практикою ХІХ–ХХ століть, якісно інші умови для дозвілля. Така соціальна практика надає більше вільного часу й розгортає широкий горизонт можливостей для творчості.

Епоха ІРР розкриває перед людиною нові ракурси проблематики свободи вибору, ідентичності й меж людського буття. На перший

погляд здається, що сучасний користувач засобами комунікації має вибір вступити в комунікацію через реальну присутність, наприклад зустрітися, написати паперового листа, зателефонувати або зв'язатися за допомогою відеоконференції. А насправді людина змушена, з прагматичних міркувань, обирати найбільш доступний і комфортний спосіб зв'язку: якщо співрозмовник живе на іншому континенті, найвигіднішим і найкомфортнішим лишається засіб відеоконференції. Це простий приклад «нав'язування» людині певної поведінки й вибору: потенційно людина має безмежний перелік варіантів здійснити зв'язок, але завдяки можливості симуляції присутності співрозмовника техніка «лімітує» свободу вибору. Так само соціальні мережі, надаючи можливість розширити власну самість через цифрову ідентичність, переводять людське буття в топос кіберпростору. Але ж цифрова ідентичність реально існує, зареєстрований в соціальній мережі аккаунт являє собою медіатор, яким людина користується задля соціальної комунікації. Як ми вже зазначали, ІРР стирає межі фізичного й кіберпросторів та утворює новий особливий простір. За таких умов людині стає складніше відокремлювати свою цифрову ідентичність від реальної, тому необхідно відбувається злиття обох у дещо нове. Ця нова самість представлена в специфічному топосі ІРР, а межі людського буття набирають якісно нових форм.

Специфічною ознакою такого медіатора комунального користування, як ІРР, є його «дієва» складова – інформація, яка була замкнена в кіберпросторі, тепер виходить у фізичний простір. Звичні межі кіберпростором і реальним світом починають розмиватися – віртуальні артефакти опредмечуються, а глобальний медіакомунікаційний простір «деформується» й топологізується. Ескіз через друк на 3-Д принтері стає автомобілем [8], «рішення» робота-водія стає маневром на дорозі, заданий алгоритм у системах кліматичного контролю приміщень формує клімат у старт-будинках, можливості «Скайп'у» дозволяють симулювати присутність користувачі, незалежно від географічного розташування – відбувається інтеграція віртуального світу з реальним, зливається онтологія соціокультурного простору з онтологією кіберпростору.

ІРР стає «фабрикою» соціокультурних реальностей, а кіберпростір – одним із можливих розширень соціокультурного простору. Епоха ІРР дає змогу самості людини досягати нових горизонтів,

заповнювати нові виміри реальності. ІРР, як глобальний медіатор комунального користування, здійснює революційні втручання в людську природу з багатьох фронтів. Проблема меж реальності середовища ІРР, горизонту впливу на людську природу та його наслідків буде займати особливе місце в усіх сферах діяльності людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Асмус В.Ф.* Античная философия: Учеб. пособие. Изд. 2-е, доп. – М., 1976. – 546 с.
2. *Ясперс К.* Современная техника // Гуревич П. Новая технократическая волна на западе. – М., 1986. – 450 с.
3. *Мемфорд Л.* Міф про машину // Лях В. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навч. посібник. – К., 1996. – 67 с.
4. *Маклюэн М.* Понимание медиа: внешние расширения человека. – М., 2003. – 464 с.
5. INTERNET USAGE STATISTICS. The Internet Big Picture. World Internet Users and 2014 Population Stats [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>
6. Gartner Says the Internet of Things Installed Base Will Grow to 26 Billion Units By 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gartner.com/newsroom/id/2636073>
7. *Rifkin J.* The Zero Marginal Cost Society: The internet of things, the collaborative commons, and the eclipse of capitalism. – New York: PALGRAVE MACMILLAN, 2014. – 180 с.
8. *Max Eternity.* The «Urbee» 3D-Printed Car: Coast to Coast on 10 Gallons? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://truth-out.org/news/item/27430-the-urbee-3d-printed-car-coast-to-coast-on-10-gallons>

Омельченко Ю.О. Проблема перетворення людської природи в епоху Інтернету «розумних» речей.

В статті аналізується багатоголосий дискурс про перетворення людської природи: виявлено всезростаючу залежність людини від таких її маклюєновських розширень, як інструменти науково-технологічної діяльності, роботизовані нейрокомп'ютерні протези, «розумні» речі. Сучасна людина, оточена безліччю артефактів техніки, буде необхідно взаємодіяти з навколишнім середовищем через особливий неорганічний медіатор – Інтернет «розумних» речей. Автономність Інтернету «розумних» речей дозволяє «захоплювати» нові топоси людської культури, зв'язувати різного типу

артефакти в суцільну глобальну мережу, формуючи для людини нове середовище існування. Формується нова самість, представлена в специфічному топосі Інтернету «розумних» речей, а межі людського буття набирають якісно нових форм. Постійні апгрейди Інтернету «розумних» речей перетворюють його на передове знаряддя глобального перетворення не тільки всіх сфер життєдіяльності людини, а й людської природи.

Ключові слова: людська природа, Інтернет «розумних» речей, медіатор, неорганічне тіло людини, високі технології.

Омельченко Ю.О. Проблема преображения человеческой природы в эпоху Интернета «умных» вещей.

В статье анализируется многоголосый дискурс о преобразении человеческой природы: выявляется всевозрастающая зависимость тела человека от таких его маклюэновских расширений, как орудия научно-технологической деятельности, роботизированных нейрокомпьютерных протезов органов, «умных» вещей. Современный человек, окруженный несметным количеством артефактов техники, будет необходимо взаимодействовать с окружающей средой через особенный неорганический медиатор – Интернет «умных» вещей. Автономность Интернета «умных» вещей позволяет «захватывать» новые топосы человеческой культуры, связывать разного рода артефакты в единую глобальную сеть, создавая для человека новую среду существования. Все более частые апгрейды Интернета «умных» вещей превращают его в важнейшее орудие глобального преобразования не только всех сфер человеческой жизнедеятельности, но и человеческой природы.

Ключевые слова: человеческая природа, Интернет «умных» вещей, медиатор, неорганическое тело человека, высокие технологии.

Omelchenko Y.O. The problem of transformation of human nature in the Internet of smart «things» age.

The list examines the many-voiced discourse about the transformation of human nature: increasing dependence of the human body on its McLuhan's extensions such as tools of scientific and technological activities, neurocomputing robotic prostheses, «smart» things. Modern man, surrounded by a myriad of artifacts of technology, will need to interact with the environment through a special inorganic mediator – Internet of smart things. The autonomy of the Internet of smart things allows to «capture» new topoi of human culture, to bind all sorts of artifacts into a single global network, creating a new environment for human existence. Increasingly frequent upgrades Internet «smart» things turn it into the most important instrument of global transformation not only of all spheres of human activity, but human nature.

Key words: human nature, Internet of smart things, medium, human's inorganic body, high technology.